

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Μεθοδολογία Ψυχοπαιδαγωγικής Έρευνας I

Ενότητα #4: Υποθέσεις και λειτουργικοί ορισμοί

Διδάσκων: Μανωλίτσης Γεώργιος
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα ***Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα*** (***Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece***)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Υπόθεση ονομάζουμε τη διατύπωση μιας δοκιμαστικής πρότασης η οποία:

- αναφέρεται στη σχέση η οποία υπάρχει μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών οι οποίες μελετώνται στην έρευνα
- αναφέρεται στη διαφορά που υπάρχει μεταξύ δύο η περισσότερων ομάδων με βάση την εξαρτημένη μεταβλητή.
- Οι υποθέσεις γίνονται δεκτές ή απορρίπτονται με βάση τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και ποτέ δεν αποδεικνύονται.
- Ανεξάρτητα από το αν η υπόθεση μιλά για σχέση ή για διαφορά, αναφέρεται στον πληθυσμό και όχι στο δείγμα που μελετά η έρευνα.
- Δεν έχουν όλες οι έρευνες υποθέσεις.

** Ο έλεγχος των υποθέσεων μπορεί να γίνει μόνο τη βοήθεια της στατιστικής.

- Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι, όταν μιλάμε για μια υπόθεση, στην ουσία σκεφτόμαστε πάντα δύο υποθέσεις:
- α) αυτήν που δηλώνει την πρόβλεψή μας και
- β) αυτήν που δέχεται όλα τα υπόλοιπα αποτελέσματα της υποτιθέμενης σχέσης.

Κριτήρια διατύπωσης καλών υποθέσεων (Παπαναστασίου & Παπαναστασίου, 2005)

1. Διατυπώνεται με τρόπο ώστε να εκφράζει:
  - τη σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών
  - τη διαφορά μεταξύ των ομάδων προς σύγκριση
2. Στηρίζεται στα δεδομένα της βιβλιογραφίας.
3. Μπορεί να ελεγχθεί. Ανεξάρτητα αν παριστά σχέση ή διαφορά, οι μεταβλητές που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να είναι μετρήσιμες για να υπάρχει η δυνατότητα στατιστικής ανάλυσης, για να διαπιστωθεί αν τα δεδομένα υποστηρίζουν ή όχι την υπόθεση.
4. Είναι σύντομη και διατυπωμένη με σαφήνεια.

Είδη Υποθέσεων

Δηλωτική (declarative, directional) – Εναλλακτική (alternative)

- Ο ερευνητής κάνει πρόγνωση του αποτελέσματος που προσδοκά ότι θα βρει στη μελέτη του στηριζόμενος πάντοτε σε θεωρητικό υπόβαθρο.
- Δηλαδή, ορίζει ότι η ANMET ασκεί επίδραση στην ΕΞΜΕΤ.
- Η υπόθεση αυτή μπορεί να πάρει δύο μορφές :
  - α) την υπόθεση μονής κατεύθυνσης (one tailed) και
  - β) την υπόθεση διπλής κατεύθυνσης (two tailed).

Μηδενική (null)

- Η υπόθεση αυτή ξεκινάει από την παραδοχή ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ ομάδων ή σχέση μεταξύ των μεταβλητών.
- Δηλώνει ακριβώς το αντίθετο από την δηλωτική – εναλλακτική υπόθεση.
- Είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στη στατιστική.
- Τα στατιστικά κριτήρια που χρησιμοποιούνται στην έρευνα ελέγχουν το ενδεχόμενο της υπάρξεως σχέσης ή μη μεταξύ των μεταβλητών ή της ύπαρξης διαφοράς ή μη μεταξύ των πειραματικών ομάδων.

ΣΤΑΔΙΟ Β΄: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τα στοιχεία τα οποία θεωρούνται απαραίτητα στην έρευνα και θα παρουσιαστούν στη συνέχεια είναι:

- Λειτουργικοί ορισμοί
- Κλίμακες μέτρησης.
- Μέσα συλλογής δεδομένων.
- Εγκυρότητα μετρήσεων.
- Αξιοπιστία μετρήσεων.
- Πληθυσμός / Δείγμα – Δειγματοληψία.
- Συλλογή δεδομένων.

Λειτουργικοί ορισμοί (operational definition)

- Μια έννοια για να μπορεί να αξιοποιηθεί στην έρευνα πρέπει ο επιστήμονας να μπορεί να προσιοδρίσει την ύπαρξή της.
  - Προσδιορίζουμε τι εννοούμε όταν χρησιμοποιούμε συγκεκριμένους όρους.
  - Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να επιβεβαιωθεί με εμπειρικά δεδομένα. Οποιαδήποτε έννοια που δεν μπορεί να ποσδιορισθεί η ύπαρξή της με κάποιου είδους μέτρηση, επιστημονικά είναι χωρίς περιεχόμενο.

** Στην έρευνα όλες αυτές οι έννοιες αποτελούν τις μεταβλητές.

- Ο λειτουργικός ορισμός αναφέρεται σ' ένα καθορισμένο σύνολο ενεργειών που πρέπει να κάνει ο ερευνητής ή στον τρόπο εκείνο που θα τον βοηθήσει να μετρήσει μια μεταβλητή. Επομένως προσφέρει κατά κάποιον τρόπο κάποιου είδους οδηγίες που καθοδηγούν τον ερευνητή στο τι πρέπει να κάνει.

Είδη λειτουργικών ορισμών:

- Ο **μετρήσιμος λειτουργικός ορισμός** (measured operational definition) δίνει τον τρόπο βάσει του οποίου μια μεταβλητή μπορεί να μετρηθεί.
- Ο **πειραματικός λειτουργικός ορισμός** (experimental operational definition) δίνει πληροφορίες στο πώς πρέπει ο ερευνητής να αντιμετωπίσει μια μεταβλητή κατά τη διάρκεια του πειράματος.

** Ο ερευνητής είναι εκείνος που δίνει το πλαίσιο των όρων ή των εννοιών ή των μεταβλητών όπως θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα.

Παράδειγμα: Η στάση των νηπιαγωγών απέναντι στην ανάγνωση παραμυθιών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος ορίζεται η μεταβλητή που έχει τιμές το άθροισμα που προκύπτει από τις ερωτήσεις 1,2,4,6,8,12 του ερωτηματολογίου που δόθηκε.

- Συνεπώς μια από τις συνειδητές προσπάθειες του ερευνητή είναι η **μετατροπή των εννοιών που θα χρησιμοποιηθούν στην ερευνητική μελέτη σε λειτουργική μορφή, ώστε να μπορούν να μετρηθούν.**

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

